

LLIBERTAT

PERIÒDIC D'ESQUERRA REPUBLICANA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: VERGARA, 27

II època Any III Núm. 12 L'HOSPITALET DEL LLOBREGAT 20 D'OCTUBRE 1935 PREU: 15 CENTIMS

Dos moments

Diuenge al matí, 6 d'octubre.
Riera amunt, cap al cementiri.
Un sol pensament. Ni una sola paraula.
Bota els xiprés seriosos, ens reunim els delegats de portar un record als amics caiguts fa un any. Francesc Piera, Josep Rové i David Redó.

El sol ens mira i s'amaga vençut per la nuvolada de dol. Ens atancem als fosars i els emplenem de flors. No calen moments de silenci. Ni respirar-se sent. Els ulls fets i plorosos emmirallen la tendror del moment.

El qui intentés parlar no podria, ja que la gola fa un esforç per aguantar el plorar. Les llacades dels rams no votefen, resten allargassades com les cares totes.

Una sola veu tremolosa s'atreveix a dir: —Aquests... morts!... Els altres... a la presó! Per què? per qui?

Per Catalunya! per la República!

Dijous a la vetlla, 10 d'octubre.

Estació del Nord. Vestíbul desert.

Un sol tren en l'andén núm. 3.

De lluny ja veig sis mans i sis que no les veig.

M'hi atanco i ho veig tot.

Sis homes i les mateixes mans... les altres estan lligades d'un company a l'altre.

Tots sis estan aparentment serens, és un esforç de cara als que són a baix que també fem un esforç de cara als que són dalt.

L'emoció d'uns i altres ens té inconscients.

Hi ha una fredor sola, la dels guàrdies que ens vigilen a uns, que és la mateixa que la dels que guarden als altres.

El rellotge camina a batzagades, s'apropa l'hora.

Un comandant de bon cor concedeix una abraçada, i pugem els familiars un a un, al cotxe. Es llavors quant l'esforç de serenitat falla. El fill besa a la mare i plora d'amaigat i la mare besa el fill i el cap li cau.

Uns petons inacabables de la xicota al promès que marxa fins no sap quant i una abraçada d'aquest, nerviosa, forta i a ulls clucs, per recordar-la sempre... sempre!...

Un riure i plorar bojament de l'espòs traït que la muller bandarra-li ha destroçat el cor, però, ah! que té la mare a la qual besa fortament, perquè sap segur que les mares no traeixen mai.

I prou, altre cop la serenitat entre tots.

Els homes ens esbravem amb el tabac mossegant el cigar i fumant com xemeletes.

Es belluga el tren, les sis mans no paren, les altres lligades senten gelosia. Tots des estremem i fins riem com idiotes.

Voldríem cridar, esbravar-nos, mes no, no pot ésser.

Hi ha homes que desitgen caçar homes. Lluguem la gola i ens empassem el que hem de guardar, que ja vindrà el cridar.

Toquen tres senyals i marxa el tren, i amb ell els sis amics nostres.

En el fons del cotxe encara veiem les sis mans lliures que diuen: ¡Adéusiau!...

Adéusiau, amics. «Llibertat» vé amb vos altres, i dona fe de no deixar-vos mai.

CARLES ENRICH

DAVANT LA GUERRA

Altra vegada l'imperialisme d'un Estat ha provocat la guerra. Aquesta vegada, però, és més blasmable el fet, perquè el provocador, s'ha refiat de la poca preparació militar moderna del país que vol conquerir.

De sempre hem estat pacifistes a ultrança i avançem en tot moment la força de la raó a la raó de la força. És per aquest motiu que condemnem el gest d'Itàlia feixista que, vivint indignament esclavitzada, pretén fer-se alliberadora de pobles. El poble més lliure i més democrata del món no tindrà mai cap raó per a imposar per la violència la civilització llur a una nació que viu tranquil·la i que no l'ha demanat, ni la necessitat per a regir els seus destins.

La guerra, aquest monstre odiós, del qual tothom parla esfereït, perquè és tant com dir misèria, mort i mutilació, ha esclatat ja i n'és la víctima una nació lliure: Abissínia. Tot els pobles lliures que veuen amenaçada la seva independència o bé saben lluitar per ella, mereixen la nostra admiració. És per això que espiritualment ens sentim identificats amb aquesta nació invadida que veu trepitjats els seus drets i sent perillar la seva llibertat. Ella sap respondre a l'invasor, sap sacrificar-se per l'ideal de la seva independència, és per això que els pobles lliures i els qui malden per ésser-ne admiren l'actitud d'Abissínia en aquestes hores angunioses. Ensem, tots els pobles d'esperit lliure protesten per l'actitud innoble d'Itàlia, d'aquesta Itàlia feixista que llança els seus homes a l'escorxador, que deixa a la misèria i a la desesperació milers i milers de famílies per a satisfer únicament les cobejances innobles d'uns governants i els desigs, mai satisfets, del capitalisme. Condemnem la guerra en tot moment i en tota ocasió. Mai no la creiem necessària i quan és per a esclavitzar pobles amb la bandera de la civilització la condemnem més encara.

I en aquests moments de dol, en què el món es sent trontollar en què la pau universal perilla, voldríem que tothom tingués

prou sinceritat per a delatar-se en pro o en contra d'aquesta mena de mitjans que la veritable civilització ja hauria d'haver declarat il·lícits.

La gesta de la Societat de Nacions, encara que potser una mica massa retardada, mereix la nostra lloança. Però hem de convenir tants plegats que aquesta gestam pot quedar isolada. Ha d'ésser l'inici d'una veritable obra de pau que s'estengui arreu del món. D'altra manera el foc que pot apagar-se tornarà a ressuscitar i potser amb més fúria que mai per a assolir els camps d'Europa els quals perillan ja altra vegada de veure's xops de la sang dels seus fills.

I el Vaticà amb el seu representant del Crist a la terra, fa dies que hauria d'haver pronunciat la seva paraula, hauria d'haver condemnat una guerra sense finalitat justificada. L'Església pacifista, com hauria d'ésser, en aquests moments no pot dubtar. El qui predicava l'amor dels uns als altres, no pot beneir tropes homicides o tàcitament a favorir una guerra de devastació en la persona del seu representant. D'altra manera, està demostrant en la complicitat del fet, que ha perdut aquell prestigi espiritual i la llibertat seva d'expressió de la seva doctrina de pau, es veu pressionada pels interessos materials, dels quals hauria de prescindir, en bona doctrina cristiana.

Per tant, bo i blasmant de les actituds que provoquen les guerres, condemnem la guerra en ella mateixa. En cap moment la considerem lícita, si no és quan ho exigeix la pròpia defensa, com en el cas actual d'Abissínia.

Condemnem la guerra, condemnem els estats feixistes i imperialistes, que en són els provocadors i i necessarem en el nostre crit i en la nostra lluita per a salvar dels dictadors les nacions que perillan de perdre la seva llibertat i per a lograr la llibertat d'aquelles altres petites o grans nacionalitats que, de temps, viuen esclavitzades.

LA REDACCIÓ

Aquest número ha passat per la censura

Sense titol

Les deu de la nit. Han vingut a mi, pausadament, portades pel bó esmortuït del rellotge de paret del «Centro». No acabades de sonar, un campanar llunyà, talment com un ressò estenia també a l'espai deu sons vibrants. Aquests, però, els he sentit barrejats amb unes veus que pujaven gradualment de menys a més, un mot: «Alerta», «alerta», «alerta»...

Les deu! Fa dues hores que ha marxat l'amic. El quadrilàter rígid i petit que ens envolta, per primera vegada amb deu nassos m'ha semblat gran, immensament gran! Totes les nits a aquesta hora, les tres llurs marfegues simètricament arreglades cobrien quasi tot el sol pavimentat; avui al mig dels dos que restem hi ha un buit. No ens l'emplenaria, però, la marfega sola; ens manca l'home!

On seran ja?... Ha dit al marxar. — girant els ulls al bocí de cel barrat que ens és donat de veure — massa jolosament per ésser sincer: «Mireu! Fa lluna plena. Bon senyal.» Tenia raó. Encara aquest moment una petita claror deixa divisar tènueament estris i objectes penjats els uns, d'altres arreglats a terra. Ahir hi havia també els d'ell. Avui, embolcallats en un paquet únic d'ells han endut. (Ioha comentat: «Un sol fat?» Naturalment. Com que només podré servir-me d'una mà...)

Ha marxat. Ens veurem molt prompte. Ens han precedit només, ell i els altres. Nosaltres seguirem també amb un sol fat i pensarem també que sols amb una mà podrem servir-nos... Allí dalt, tornarem a viure, a jugar, a llegir i a esperar junts. No obstant, dins meu i per a sempre quedaran marcats per a l'escalpel de l'amistat, deu mesos de convivència, d'intimitats, de ger-

manor, passats en un quadrilàter rígid i petit, d'un casallot gran de la nostra ciutat, amb dos homes que si bé em reconeixien, estimant-los, petits avantatges d'ordre espiritual, mai en la vida podré a ells comparar-me en quant a bondat, comprensió, senzillesa i sobre totes les coses, humanitat!!

G. RIPOLL

Presó Model, 10 d'octubre del 1935.

RECORDS

14 d'Abril. Comitè revolucionari amb sessió permanent. Noves i més noves. Ordres i disposicions locals i nacionals. Adhessions. La República!!

—Un home vol parlar amb el Comitè...

Poc després, un home d'uns trenta anys, escapant-se-li d'entre els llavis una mitja rialla difícil de definir, de bon semblant i el cap molt dret és presentat.

—Vós direu.

—Ah!! Res de nou; sols vull saludar-vos, estrenyer-vos les mans. Acabo de sortir de Presó, i com comprendreu, el menys que puc fer, és saludar-vos i donar-vos les gràcies... per la part que us pertany.

Quize mans s'allarguen disputant-se la primera estreta.

—Aquesta deu ésser la «jaqueta»?...

—Sí, és veritat; porto encara la jaqueta d'allí; no he tingut temps de canviar-me-la, encara no he anat a casa, ara me n'hi vaig tot seguit. Ha estat tan precipitat que no ens han donat temps.

—I on estàveu? Conteu-nos-ho.

—A Figueres! Oh, allò ha estat gran! El poble en massa, no us ho podeu imaginar. Sols us diré que no ens han deixat caminar gens. Com si fóssim «Gallos» o «Belmontes» ens han portat damunt les espatlles aquella llarga baixada. Oh, Figueres, quin poble!!

—I quant de temps hi heu estat?

—Deu anys. I sort de la República...

—Aigun delictes social?... i perdoneu la pregunta...

—Sí. Del comitè del Ram de la Fusta.

—Quina opinió teniu vós, que ja heu vingut viatjant? Impressions, compreneu...

—Que voleu que us digui, jo que no sapiguem millor vosaltres. Sembla que no hi ha perill; l'enemic està acovardit davant d'aquesta onada popular. Però no cony pas adormir-se damunt dels llorers (i perdoneu), car després de la primera sorpresa una reacció podria ésser funesta per a la República, però, com us dic, sembla que no hi ha perill... per ara...

—Aquí tothom s'ha adherit; es pot dir que no hi ha enemic; i, segons, noves que anem rebent, arreu d'Espanya és igual...

—Sí, naturalment!... Què, han de fer, doncs? No us dic: estan acovardits, desconcertats, i com a mestres de la hipocresia, simulen festejar la jornada. Tal actitud per a ells té molts d'avantatges. El sol fet d'oferir-se, els assegura la «menjadora», a més l'observació d'aprop, i no tingueu cap dubte que s'hi vegessin en cor o comptessin en «força» dintre poques hores o pocs dies preieu que ho provarien, puix encara que s'hagin ofert, faran mèrits d'habilitat que exigiran la seva retribució. Altrament, dient que els varen obligar... i no tingueu cap dubte, responsabilitat, per